

ЎТМИШГА НАЗАР

3 ЖИЛД, 2 СОН

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

ТОМ 3, НОМЕР 2

LOOK TO THE PAST

VOLUME 3, ISSUE 2

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Мургазасва Раҳбар Хамидовна
тарих фанлари доктори, профессор,
Ўзбекистон Миллий Университети

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Джураева Нилуфар Далибаевна
тарих фанлари номзоди, доцент,
Ўзбекистон Жаҳон Тиллари Университети

"Ўтмишга назар" журнали тахририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет журнала "Взгляд в прошлое"
Editorial Board of the Look to the past

Кебадзе Мадонна

*Доктор исторических наук, Телавский
государственный университет (Грузия)*

Бурдиашвили Майя

*Доктор исторических наук, Телавский
государственный университет (Грузия)*

Кожакеева Ляззат Темировна

*тарих фанлари доктори, доцент,
Хотин-қизлар давлат педагогика университети,
Қозоғистон Республикаси*

Сагдуллаев Анатолий Сагдуллаевич

*тарих фанлари доктори, профессор, академик,
Ўзбекистон Миллий Университети*

Бобожонова Дилором Бобожонова

*тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон
Жаҳон Тиллари Университети*

Зияева Доно Хамидовна

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Аширов Адҳам Азимбаевич

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Агзамова Гулчехра Азизовна

*тарих фанлари доктори, профессор,
ЎЗР ФА Тарих институти*

Халикова Раҳбар Эргашевна

*тарих фанлари доктори, профессор, Тошкент
давлат техника университети*

Ишанходжаева Замира Райимовна

*тарих фанлари доктори, профессор в.б.,
Ўзбекистон Миллий Университети*

Кобзева Ольга Петровна

*тарих фанлари доктори, профессор в.б.,
Ўзбекистон Миллий университети*

Одилов Аброр Анварович

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий университети*

Ерметов Аваз Абдуллаевич

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий Университети*

Саипова Камола Давляталиевна

*тарих фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон
Миллий Университети*

Джоробекова Айнура Эшимбековна

*тарих фанлари номзоди, профессор, Ташқи
ишлар вазирлиги қошидаги Дипломатия
академияси, Қозоғистон Республикаси*

Ульжаева Шохистахон Мамажоновна

*тарих фанлари доктори, Тошкент Кимё -
Технология Институтида*

Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

МУНДАРИЖА \ СОДЕРЖАНИЕ \ CONTENT

1.Бобожонова Дилором ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДА ФАШИЗМ УСТИДАН ҚОЗОНИЛГАН ФАЛАБАГА ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИНИНГ ҚЎШГАН ҲИССАСИ.....	4
2.Ерметов Аваз ЎЗБЕКИСТОН ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИНИНГ КАДРЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШИ ХУСУСИДА (1946-1980 ЙИЛЛАР).....	12
3.Азизов Тухтамиш ЭКОЛОГИК ХАВФСИЗЛИК: ЭКОЛОГИЯ СИЁСАТИНИНГ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТИГА ОИД АЙРИМ ИЛМИЙ МУЛОҲАЗАЛАР.....	20
4.Вахтиёрзода Ойдинhon O'ZBEKISTONDA GEOLOGIYA FANINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI TARIXI (XX ASRNING 20-80-YILLARI).....	29
5.Илҳомов Зиёвутдин ХОРАЗМ ТАРИХНАВИСЛИК МАКТАБИ ВА ЎТАМИШ ҲОЖИНИНГ ОҒЗАКИ ТАРИХ ТАДҚИҚОТЛАРИ.....	39
6.Отамуротова Робияжон, Матяқубов Тойиржон AMIR TEMUR DAVLAT BOSHQARUVINING O'ZBEKISTONDA O'RGANILISHIGA MULOHAZALAR.....	47
7.Тошов Камолиддин ФАЛАБАГА ҚЎШИЛГАН МУНОСИБ ҲИССА.....	53
8.Темирова Машхура СОВЕТ ҲУКУМАТИ ДАВРИДА РАДИОНИНГ КОММУНИСТИК МАФКУРА ТАРҒИБОТИ ВОСИТАСИГА АЙЛАНТИРИЛИШИ.....	59
9.Хидиров Фозил ЯНГИЛАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОН ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИДА ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ.....	72
10.Усманова Зулфия, Тишабаева Лола XX АСРНИНГ ИККИНЧИ ЧОРАГИДА МАРФИЛОН ИПАКЧИЛИК САНОАТИ РИВОЖЛАНИШИНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ.....	79
11.Тошбоев Фурқат, Хамраев Ғайрат ЎЗБЕКИСТОНДА АРХЕОЛОГИЯ ФАНИНИНГ РИВОЖИГА ДОИР (XX АСРНИНГ 20-30 ЙИЛЛАРИ МИСОЛИДА).....	85
12.Наимов Исмат АҲМАД ДОНИШНИНГ ҲАЁТИ ВА ФАОЛИЯТИ ХУСУСИДА.....	92

ЎТМИШГА НАЗАР ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ LOOK TO THE PAST

Хидиров Фозил Келдиёрович,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви
академияси тингловчиси

ЯНГИЛАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОН ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТИДА ЁШЛАРГА ОИД ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

For citation: Xidirov Fozil Keldiyorovich. Priorities of state youth policy in the socio-political life of modernized Uzbekistan. Look to the past. 2020, vol. 2, issue 3, pp.72-78

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9599-2020-2-9>

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада мамлакатимизда ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишда фуқаролик жамияти институтлари иштирокининг ўзига хос жиҳатлари таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: давлат, жамият, сиёсат, қонун, ижтимоий лойиҳалар, маънавият, ҳуқуқий маданият, инсон манфаатлари.

Хидиров Фозил Келдиёрович,

Слушатель Академия государственного управления при Президенте
Республики Узбекистан

ПРИОРИТЕТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ МОЛОДЕЖНОЙ ПОЛИТИКИ В ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ МОДЕРНИЗИРОВАННОГО УЗБЕКИСТАНА

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются особенности участия институты гражданского общества в реализации государственной молодежной политики.

Ключевые слова: Государство, общество, политика, право, социальные проекты, гражданское общество, духовность, правовая культура, интересы человека.

Xidirov Fozil Keldiyorovich,
Under the academy of Public Administration under the President
of the Republic of Uzbekistan

PRIORITIES OF STATE YOUTH POLICY IN THE SOCIO-POLITICAL LIFE OF MODERNIZED UZBEKISTAN

ABSTRACT

The peculiarities of the participation of civil society institutions in the implementation of the state youth policy are discussed in the present article.

Index Terms: Government, society, politics, law, social projects, civil society, spirituality, legal culture, human interests.

1. Долзарблиги:

Бугунги кунда дунё миқёсида кечаётган ижтимоий, сиёсий, иқтисодий ва маданий жараёнларнинг интеграциялашуви, жаҳоннинг бир бурчагида пайдо бўлган ғоялар, янгиликлар ҳамда ижтимоий қарашларнинг бошқа ҳудудларга тезкорлик билан ёйилишини халқаро глобаллашувнинг ажралмас феномени сифатида такидлашимиз мумкин. Мазкур ижтимоий процессларда ҳаракатлантирувчи куч сифатида ёшлар қатламининг ўрни ва роли каттадир.

Шу жумладан, Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда ҳуқуқий-демократик давлат ва кучли фуқаролик жамияти шакллантирилиши жараёнида ёшлар ўзига хос ўринга эга. Маълумки, жамиятимизнинг кўпчилиги қисмини айнан 30 ёшгача бўлган ёшлар қатлами ташкил этади. Агар юртимизда ёшлар билан ишлаш соҳасидаги фаолиятни илмий тадқиқ этадиган бўлсак бу борадаги ишларни шартли равишда 3 босқичга бўлишимиз мумкин.

1 босқич - давлат эътибори йўналтирилган босқич.

Мустақилликнинг илк йилларида айнан ёшлар жамиятни модернизация қилувчи катта куч эканлигини англаб, уларга юксак эътибор қаратилди. Бу эса, 1991 йил ноябрь ойида қабул қилинган "Ёшларга оид давлат сиёсати асослари тўғрисида"ги Қонун (дастлабки таҳрирдаги) ҳамда бир нечта норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда ўз аксини топди. Ёшлар соҳасида ишлаш бўйича аниқ чора-тадбирлар ишлаб чиқилди ва ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этила бошланди.

2 босқич - имкониятлар яратиш босқичи.

Ўсиб келаётган авлодни таълим-тарбия олиши, касб эгаллаши, замонавий илм-фан ютуқларидан фойдаланиши ҳамда ҳар томонлама баркамол шахс бўлиб шаклланишлари учун кенг имкониятлар яратилди. Республикада 9 мингдан ортиқ умумий ўрта таълим мактаблари, бир ярим мингта академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ва 60 дан ортиқ Олий ўқув юртлари ёшларимизнинг таълим олишлари ва етук кадрлар бўлиб етишишларини таъминлаб бермоқда. Ёшлар сиёсати соҳасида фаолият юргизувчи давлат ташкилотлари билан бир қаторда бошқа бир қанча нодавлат жамоат ташкилотлари ҳам тузилди.

3 босқич - жадал тараққиёт босқичи.

Бугунги кунда Ўзбекистон ёшлари уларга мустақилликнинг илк йилларида қаратилган эътибор ва яратиб берилган имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда юксак марраларни эгаллаб келмоқда. Ёшлар мамлакатимизда ҳуқуқий-демократик давлат ва эркин фуқаролик жамиятини шакллантиришда ҳал қилувчи

кучга айланди десак ҳеч муболаға бўлмайди. Ёшларимиз хақаро фан олимпиядаларида, спорт мусобақаларида, муסיқа ва санъат фестивалларида ўзбек номини муносиб тарзда ҳимоя қилиб келишмоқда.

Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг дастлабки муҳим ҳужжатлардан бири сифатида 1991 йил 20 ноябрда "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги Қонун қабул қилинганида ҳам чуқур рамзий маъно бор. Бинобарин, давлатимиз раҳбарининг қатор Фармон ва қарорлари вояга етаётган ёш авлодни миллий ҳамда умуминсоний қадриятлар, Ватанимиз ва халқимизга муҳаббат ҳамда садоқат руҳида тарбиялашга хизмат қилаётгани билан аҳамиятлидир.

"Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида"ги Қонун мамлакатимиз ёшларининг жамият сиёсий-ижтимоий, маънавий соҳасидаги кенг қамровли ҳуқуқларини кафолатлаб бериш билан бирга, баркамол авлод тарбияси учун дастлабки ва ҳал қилувчи ҳуқуқий асосларни белгилаб берди. Жумладан, қонуннинг биринчи моддасида "Ёшларга оид сиёсати Ўзбекистон Республикаси давлат фаолиятининг устувор йўналиши бўлиб, унинг мақсади ёшларнинг ижтимоий шаклланиш ва камол топиши, ижодий иқтидори жамият манфаатлари йўлида имкон борича тўла-тўқис рўёбга чиқиши учун ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, ташкилий жиҳатдан шарт-шароит яратиш ҳамда уларни кафолатлашдан иборатдир", деган қоидалар белгилаб қўйилган.

Шунингдек, 2016 йил 14 сентябрда янги таҳрирда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсати" тўғрисидаги ЎРҚ-406-сонли Қонун [1] ҳужжати ҳам бу борадаги ишларни тизимлаштириш ва барқарорлаштиришга асос бўлди.

Қолаверса, 2017 йилнинг 30 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ташаббуси билан "Ўзбекистон ёшлар иттифоқи"нинг тузилиши [2] билан ёшларга оид давлат сиёсатида туб бурилиш юз берди дейишимиз мумкин.

Ёшларга оид давлат сиёсатига таъриф берадиган бўлсак, бу тушунча - давлат томонидан амалга ошириладиган ҳамда ёшларни ижтимоий жиҳатдан шакллантириш ва уларнинг интеллектуал, ижодий ва бошқа йўналишдаги салоҳиятини камол топтириш учун шарт-шароитлар яратилишини назарда тутадиган ижтимоий-иқтисодий, ташкилий ва ҳуқуқий чора-тадбирлар тизими [3], сифатида эътироф этилади.

Халқимизнинг истиқболи, эртанги кунининг пойдевори бугун вояга етаётган навқирон авлодга муносабат, ёшларнинг ўз қобилиятларини рўёбга чиқариш учун яратилаётган имкониятлар ва бошқа омилларда намоён бўлади. Шу маънода юртимизда истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ ёшлар масаласига давлатимиз сиёсатининг устувор йўналиши сифатида эътибор қаратилмоқда.

2. Методлар:

Мақола ёшларга қаратилаётган бугунги мамлакатимиздаги эътибор умум қабул қилинган тарихий ва социологик методлар - тарихийлик, қиёсий-мантиқийлик, таҳлилий, кетма-кетлик, холислик, объективлик тамойиллари асосида ёритилган.

Истиқлолдан кейинги чорак асрдан зиёдроқ даврда ёшлар масаласи, уларнинг мамлакат ижтимоий-иқтисодий ислохотлардаги ташаббускорлиги ҳамда давлатнинг улрга яратаётган кенг имкониятлари, масаланинг у ёки бу жиҳатлари ўзбекистонлик олимлар, аввало, Давлатимиз Раҳбари Ш.М.Мирзиёевнинг (President of the Republic of Uzbekistan Sh.M. Mirziyoyev) маъруза ва асарларида,

қолаверса, мамлакатимизда ёшларга оид, уларнинг ташаббускорлиги, уларни қўллаб-қувватлаш ва кенг шароитлар яратишга оид бўлган бир қатор норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, хусусан, "Ёшларга оид давлат сиёсати" тўғрисидаги Қонун (The Law on State Youth Policy), Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 14 сентябрдаги ЎРҚ-406-сонли "Ёшларга оид Давлат сиёсати тўғрисида" ги қонун (The Law of the Republic of Uzbekistan "On State Youth Policy" of September 14, 2016)ларида ўз аксини топган.

3.Тадқиқот натижалари:

Янгиланган ётган Ўзбекистонда 2016 йил 14 сентябрда қабул қилинган "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги қонун [4] бугун ёшларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрликнинг даражасини яна бир янги бир марраларга олиб чиқади. Ушбу қонунда "давлат сиёсати" деган сўзларни учратамиз. Шунинг ўзидан ҳам мамлакатимизда ёшларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрликнинг даражасини билиб олиш мумкин.

"Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги қонун 4 та боб, 33 та моддадан иборат бўлиб, давлат томонидан амалга ошириладиган ҳамда ёшларни ижтимоий жиҳатдан шакллантириш, уларнинг интеллектуал, ижодий ва бошқа салоҳиятларини камол топтириш учун шарт-шароитлар яратилишини назарда тутадиган - ижтимоий-иқтисодий, ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар тизимини ўзида мужассам этган. Унда белгиланган нормалар ўтган йиллар мобайнида қабул қилинган қонун ҳужжатларининг ёшларга оид нормалари билан ўзаро боғланган ва улар ўртасидаги уйғунликни таъминлаган.

Мазкур қонун аввалги қонундан қуйидаги жиҳатлари билан фарқ қилади:

Биринчидан, ушбу қонун ўзининг мазмун-моҳияти, пишиқ-пухталиги, ҳажми, моддалари номи билан ҳам аввалгисидан фарқ қилади.

Иккинчидан, қонунда "ёшларга оид давлат сиёсати", "ёшлар", "ёш оила", "ёш мутахассис", "ёшлар тадбиркорлиги" тушунчаларининг мазмуни очиб берилган. Мазкур тушунчаларнинг қонун билан белгилаб қўйилгани ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга. Масалан, қонуннинг энг катта ютуқларидан бири "ёшлар"нинг ёш чегарасига аниқлик киритилгани, яъни 3-моддада "ёшлар (ёш фуқаролар) - ўн тўрт ёшга тўлган ва ўттиз ёшдан ошмаган шахслар" деб белгилаб қўйилганидир. Қонунда "ёш оила" деган тушунчага биринчи марта қонуний таъриф берилган. Тўғри, аввал ҳам турли қонуности ҳужжатларда мазкур тушунчага таърифлар берилган, бироқ, шу вақтгача олий юридик кучга эга бўлган қонун орқали унинг тушунчаси белгиланмаган эди. Қонуннинг 3-моддасига кўра, "ёш оила - эр-хотиннинг иккиси ҳам ўттиз ёшдан ошмаган оила ёхуд фарзанд (бола) тарбиялаб вояга етказётган ўттиз ёшдан ошмаган ёлғиз отадан ёки ёлғиз онадан иборат бўлган оила, шу жумладан никоҳдан ажралган, бева эркак (бева аёл)", - деб белгиланди. "Биринчи марта расмий никоҳдан ўтган ёшлар" деган сўзлар ишлатилмади.

Учинчидан, қонун давлат сиёсатини амалга ошириш учун ўзига хос инфратузилмани мустақкамлаб қўйди. Яъни, ёшларга оид давлат сиёсати соҳасидаги давлат дастурлари, ҳудудий ва бошқа дастурлар, ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқаришни амалга оширувчи ҳамда унда иштирок этувчи органлар ва муассасалар, фуқаролик жамияти институтлари, ёшлар ижтимоий хизматлари, ёшларга оид давлат сиёсатини молиявий жиҳатдан таъминлашнинг қонунчилик асослари қайд этилди.

Қонуннинг 33 та моддасидан 15 таси ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга

чиқаришни амалга оширувчи ҳамда унда иштирок этувчи органлар ва муассасалар, фуқаролик жамияти институтларига бағишланган. Энг муҳими, мазкур орган ва муассасалар сифатида ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқаришда бевосита иштирок этувчи 8 та орган ва муассасалар тизими: таълимни давлат томонидан бошқариш органлари ва таълим муассасалари; давлат соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш органлари ва соғлиқни сақлаш муассасалари; маданият ва спорт ишлари бўйича органлар; меҳнат органлари; прокуратура органлари; ички ишлар органлари; адлия органлари; муҳофаза ишлари бўйича органлар белгиланиб, уларнинг ваколатлари қонунан мустақамланди. Бироқ, бу билан бошқа субъектлар ушбу жараёнда иштирок этмайди, деган хулосага келмаслик керак. Чунки қонуннинг 9-моддасида ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқаришда бошқа органлар ва муассасалар ҳам қонун ҳужжатларига мувофиқ иштирок этиши мумкинлиги белгилаб қўйилган.

Деярли барча органлар ваколатларида ёшларга оид давлат сиёсати соҳасидаги давлат дастурларини, ҳудудий ва бошқа дастурларни ишлаб чиқиш ҳамда амалга оширишда иштирок этиш, ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқаришда иштирок этувчи бошқа органлар ва муассасалар билан ҳамкорлик қилиш белгиланган. Мазкур органларнинг ваколатлари ва иштироки қонуннинг 5-моддасида белгиланган ёшларга оид давлат сиёсатининг асосий йўналишларини амалга оширишга йўналтирилган. Масалан, адлия органлари ёшларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга доир фаолиятни амалга ошириши ҳамда мувофиқлаштириши белгилангани ҳолда таълимни давлат томонидан бошқариш органлари ва таълим муассасалари, прокуратура органлари, ички ишлар органларининг ҳам бу фаолиятда иштирок этишлари, оммавий ахборот воситалари эса бундай тадбирларни ёритиши мустақамлаб қўйилган.

Барча ваколатлар муҳим бўлгани ҳолда масъул органлар ва муассасалар ваколатларининг айримларига тўхталиб ўтсак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёшларга оид давлат сиёсатини рўёбга чиқаришнинг боришини умумлаштириш ва таҳлил қилишни ташкил этади ҳамда уни янада такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар кўради. Бу жудаям муҳим бўлиб, юзага келаётган муаммоларга ўз вақтида ечим топиш ҳамда давлат сиёсатини ривожлантириш имконини беради. Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари эса ёшларга оид давлат сиёсатининг самарадорлигини ошириш учун ёшларнинг эҳтиёжи мониторинги олиб борилишини ва баҳоланишини таъминлайди, ёшларнинг бандлиги ва уларни ишга жойлаштириш сиёсати рўёбга чиқарилишини таъминлайди, меҳнат бозори ва ёш мутахассисларни ишга жойлаштириш амалиёти мониторингини ташкил этади.

Шунингдек, таълим, соғлиқни сақлаш тизимини давлат томонидан бошқариш органлари ва муассасалари, меҳнат органларининг ёшларга оид давлат сиёсати рўёбга чиқарилишини таъминлашга доир ваколатлари, вазифалари аниқ белгилаб қўйилди.

Қонуннинг энг муҳим жиҳатларидан яна бири - бу ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишда маҳаллалар, нодавлат ноижорат ташкилотлари, оммавий ахборот воситаларининг ўрни аниқ белгилаб қўйилганидир. Айниқса, мазкур тузилмалар ҳуқуқларида ёшларга оид давлат сиёсати соҳасидаги қонун ҳужжатларининг ижро этилиши, давлат дастурларининг ва ҳудудий дастурларнинг рўёбга чиқарилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш белгилангани мамлакатимизда "Кучли давлатдан - кучли фуқаролик жамияти сари"

концепциясини амалга оширишда, демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштиришда муҳим аҳамиятга эгадир.

Тўртинчидан, қонунда ёшларнинг ҳуқуқий ва ижтимоий ҳимоясига алоҳида урғу қаратилиб, ёш фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликлари қонунда белгиланган ҳоллардан ташқари чекланиши мумкин эмаслиги қайд этилди. Яъни қонуности ҳужжати билан ёшларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари чекланиши мумкин эмас.

Қонунда таълим муассасаларида ўқиш учун имтиёзли кредитлар бериш, етим болаларни ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни турар-жойлар билан таъминлаш, ўрта махсус, касб-ҳунар ёки олий таълим муассасасини битирганидан кейин бандликни таъминлаш бўйича чора-тадбирлар кўриш каби ёшларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг аввалги қонунда бўлмаган кафолатлари белгиланди.

Шунингдек, иш топишда қийналаётган ва меҳнат бозорида тенг шароитларда рақобатлашишга қодир бўлмаган ёш фуқароларни ишга жойлаштиришга ёрдам қўшимча иш ўринлари ва ихтисослаштирилган корхоналарни барпо этиш, ўқитиш бўйича махсус дастурларни ташкил этиш, ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлган ёшларни ишга жойлаштириш учун корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда иш жойларининг энг кам миқдори захирасини яратиш йўли билан таъминланиши қайд этилди.

Бундан ташқари, қонунда ёшларни давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг қўшимча чора-тадбирлари, иқтидорли ва истеъдодли ёшларни, ёшлар тадбиркорлигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, ёшлар ижтимоий хизматига оид нормалар ўз аксини топган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 22 декабрь куни Олий Мажлисга йўллаган дастлабки Мурожаатномасида "Ёшлар ҳақида гап кетганда, мен доим бир нарсани ўйлайман. Мана, бугунги кунда қанча-қанча ёшларимиз чет элларда таълим олмоқда, меҳнат қилмоқда. Албатта, уларнинг орасида ўз йўлини топиб, бегона юртда ҳеч кимдан кам бўлмай яшаётганлари ҳам кўп. Лекин Ватан соғинчи ҳар қандай одамни ҳам қийнайди. Шунинг учун улар билан доимий алоқа ўрнатиш, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, юртимизга қайтиш истагида бўлганларни қўллаб-қувватлаш бўйича ишларни кучайтиришимиз зарур.

Шу мақсадда Ўзбекистон ёшлари халқаро ассоциациясини тузиш ва унинг самарали фаолият юритиши учун тегишли шароит яратиб беришимиз керак. Ёшларимиз хориждаги тенгдошлари билан илм-фан, маданият, тадбиркорлик, спорт ва бошқа соҳаларда фаол мулоқотда бўлишлари мақсадга мувофиқ" [5], дея таъкидлаб ўтади.

Бешинчидан, мазкур қонунда энг асосий кафолатлар, қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари белгилангани ҳолда қонун чиқарувчи қонун ҳужжатларида ёшларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг бошқа кафолатлари, давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг қўшимча чора-тадбирлари ҳам берилиши мумкинлигини мустаҳкамлаб қўймоқда.

Мамлакат Президенти Шавкат Мирзиёевнинг бевосита ташаббуси ва раҳнамолиги асосида ёшларга ғамхўрлик қилиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Буни давлатимиз раҳбари қуйидагича таъкидлайди: "Биз ёш авлодни ҳар томонлама соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш борасидаги ишларимизни янги босқичга кўтариш мақсадида "Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида"ги

қонунни янги таҳрирда қабул қилдик. Шу асосда янгича ёндашувлар ҳаётга фаол жорий этилмоқда".[6]

4.Хулосалар:

Сўнг сўз ўрнида шуни таъкидлаб ўтиш мумкинки, ёшлар - келажагимиз эгалари. Юртимизнинг ишончли ворисларидир. Ҳар бир давр ёшларининг билим даражаси, дунёқараши, ўй-фикри, маънавий қиёфасига қараб, шу жамиятнинг эртанги кунини аниқ тасаввур этиш мумкин. Ўйлайманки, бугунги кун имтиёзлари, имкониятлари ёшларнинг маънавий оламини янада бойитишга, дунёқарашини кенгайтиришга, энг асосийси, уларда Ватан учун, оиласи учун масъуллик ҳиссини оширишга хизмат қилиши шубҳасиз.

Демак, бугунги кунда маънавий-ахлоқий ишларни самарадорлигини ошириши орқали ёшларда фаол фуқаролик позициясини ошириш, уларнинг жамиятнинг этакчи ёш кадрлари бўлиб етишиш орқали ёшлар сиёсатини амалга оширишнинг долзарб вазифаларидан бири ҳисобланади.

Мазкур масалаларни қуйидагича излқлаш мумкин:

- ёшларнинг ижодий ва инновацион тафаккур юрита олишлари, уларнинг интеллектуал ривож топиб, таянч билимларга эга бўлиб боришлари, уларда ижтимоий-инновацион компетентликни шакллантиришга қаратилган маънавий тадбирларни мунтазам режали асосда йўлга қўйиш;

- Мамлакатимиздаги фуқаролик жамияти институтлари, нодавлат ноижорат ташкилотлар, хусусан, Республикада мафкуравий тарғиботни олиб борадиган ташкилотлар кўмагида ёшларнинг мафкуравий-иқтисодий билимларини амалий ҳаётга кенг қўллаш учун тажриба-тадқиқот курсларини ва методик марказларни йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ.

Иқтибослар/Сноски/References

[1] "Халқ сўзи" газетасининг 2016 йил 15 сентябрдаги 182-сонидан. ("Халқ сўзи" 2016 № 182 of the newspaper, from the 18th of september.)

[2] Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг IV қурултойидаги нутқи. 2017 йил 30 июнь. (Speech of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev at the IV congress of the Kamolot Youth social movement. June 30, 2017.)

[3] "Ёшларга оид давлат сиёсати" тўғрисидаги Қонун. 3-моддадан. (The Law on State Youth Policy. article 3.)

[4] Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 14 сентябрдаги ЎРҚ-406-сонли "Ёшларга оид Давлат сиёсати тўғрисида" ги қонуни. (The Law of the Republic of Uzbekistan "On State Youth Policy" of September 14, 2016.)

[5] Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. Халқ сўзи. 2017 й. 23 декабрь сони. (From the Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. 2017, december 23.)

[6] "Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси"дан. Халқ сўзи. 2017 й. 23 декабрь сони. (From the Address of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev to the Oliy Majlis. 2017, december 23.)

ISSN 2181-9599

Doi Journal 10.26739/2181-9599

ЎТМИШГА НАЗАР

ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ

LOOK TO THE PAST

№2 (2020)

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000